

nationaal BAGGER MUSEUM NIEUWSBRIEF

Building with Nature

Begin oktober opende Marc van den Tweel, directeur van de Vereniging Natuurmonumenten, de expositie, Building with Nature. Dit actuele onderwerp in de waterbouw is voor een breed publiek toegankelijk gemaakt. De bezoeker kan hier zien hoe waterbouwers over de hele wereld creatieve en flexibele oplossingen bedenken voor de ontwikkeling van delta- en kustgebieden. De druk op deze gebieden neemt toe. In 2050 woont en werkt hier bijna 70% van de wereldbevolking, terwijl klimaatverandering en zeespiegelstijging juist hier de waterveiligheid van mens en dier in gevaar brengen.

Bouwen met de Natuur, internationaal aangeduid als "Building with Nature", is een nieuw concept in de waterbouw. Natuurlijke processen, zoals wind, golven, stroming en sedimentafzetting worden als duurzaam wapen ingezet tegen de strijd van zeespiegelstijging en erosie van kustlijnen. Tegelijk maakt dit nieuwe natuurontwikkeling mogelijk en helpt het bij meervoudig grondgebruik in de

delta- en kustgebieden. Aan de hand van vijf voorbeeldprojecten duikt de bezoeker in de wereld van "Building with Nature". Projecten in Nederland zijn de Zandmotor bij Kijkduin, de Marker Wadden in het Markermeer en het Wervenpark in Dordrecht.

In al deze projecten spelen natuurontwikkeling en recreatie een belangrijke rol. De projecten zorgen voor een beter leefgebied voor vogels, vissen, zoogdieren, insecten en amfibieën met mogelijkheden voor recreatie en ontspanning.

Daarnaast zijn er in de expositie

In dit nummer:

- **Tentoonstelling**
- **BaggerPraktijkTuin**
- **Baggerfestival**
- **En nog veel meer**

Nummer 29 - 2017 - jaargang 16

Uitgave:

Nationaal Baggermuseum
Tel: 0184 – 414166

www.baggermuseum.nl
info@baggermuseum.nl

Redactie:
Molendijk 208
3361 ER Sliedrecht

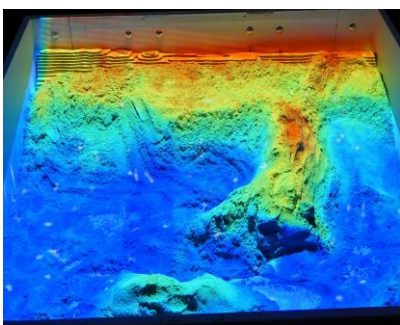
een Indonesisch en een Amerikaans project opgenomen; Noord Java dat al jaren kampt met heftige erosieproblemen, zet in op het herstel van mangrovebossen om de kustlijn te beschermen. De opgestelde golfgoot Van Deltares laat zien hoe bomen de golven kunnen breken. Het project Mordecai Island ten zuiden van New York laat zien hoe Building with Nature kan helpen bij natuurherstel en tegengaan van erosie.

Het United States Army Corps of Engineers droeg bij aan de expositie met informatie over dit project.

Met de expositie Building with Nature heeft het Nationaal Baggermuseum letterlijk de natuur in het museum gebracht. Er is veel aandacht voor natuurontwikkeling bij deze projecten en er staan zelfs planten en een vogelkijkhut in de expositiehal.

Bij de opening waren ook veel werknemers uit de bedrijfstak aanwezig die als ambassadeurs van Building with Nature werkzaam zijn. Naast de opening van Marc van den Tweel zijn er voordrachten gehouden door Henk Nieboer van EcoShape en Marit Janse, landschapsarchitect van het Wervenpark, Dordrecht.

Deltares leverde met de "Sand-

box" een tot de verbeelding sprekende bijdrage.

Aan de opening van deze nieuwe expositie is ook in de media veel aandacht besteed. Internationale websites als Shipping-newsclipping en Dredging Today hebben nieuwsberichten op hun site geplaatst en weekblad de Schuttevaer heeft een uitgebreid artikel gepubliceerd.

VAN DE VOORZITTER

Joep Athmer.

Er is een heel mooie nieuwe tentoonstelling opgezet door onze vrijwilligers aan de hand van een kleurrijk ontwerp van Conny Dirkzwager. Hier kunnen de bezoekers leren wat bouwen met behulp van de natuur is. Gaan we dan geen harde keringen meer bouwen? Jawel, maar waar het kan zullen we dat met zachte keringen doen. Ik weet zeker dat niet iedereen die op het brede strand bij Kijkduin loopt of daar aan het kitesurfen is zich realiseert dat op die plek de natuur zelf moet gaan zorgen dat het land wordt beschermd tegen hoog water.

Ik heb in de korte periode dat ik voorzitter ben gezien met welk enthousiasme alle vrijwilligers bezig zijn met en in hun museum. Dat voelt goed. Zonder vrijwilligers geen museum!

Maar we zijn als bestuur ook wel ambitieus en zouden meer bezoekers willen trekken omdat we zo graag meer mensen willen laten kennismaken met de waterbouw en de kunstwerken die wij Nederlanders in dit land en daarbuiten gebouwd hebben. Maar ook de toekomst moet aan bod komen: hoe gaat ons land beschermd worden tegen de toenemende zeespiegelstijging en meer regen?

Het museum moet aantrekkelijk blijven voor de bezoekers, daarom zijn er wisseltentoonstellingen maar ook de vaste collectie moet na zoveel jaren worden beoordeeld en aangepast waar

nodig. Het bestuur is intern bezig met de voorbereiding van een nieuw beleidsplan. Aan de eerste structuurschets van het plan wordt gewerkt. Als dit gereed is wordt het ontwerp voorgelegd aan alle medewerkers van het museum.

Ik zie u graag in het Baggermuseum!

DE BAGGERPRAKTIJKTUIN

Op 25 augustus heeft Damen Dredging Equipment uit Nijkerk met een kleine delegatie een tentoonstellingsmodel van bres-send zand aan het museum overgedragen.

Door het model handmatig te verdraaien kun je zien hoe verschillende soorten zand onder water afstromen van een talud. Zo wordt aanschouwelijk gemaakt wat er onder water gebeurt als een zuigbuis zand opzuigt. Het model is geplaatst in het Koetshuis. Het is een interessante toevoeging aan de BaggerPraktijkTuin, waar de bezoeker interactief kan ervaren wat baggeren en waterbouw zijn.

Op diezelfde dag zijn ook vier afstand bestuurde modellen van de Damen PushyCat gepresenteerd, die zijn ingebouwd en geïnstalleerd door onze vrijwilligers Ger de Goede en Gerrit Boer.

Naast de Damen medewerkers was ook de directie van de firma Comaro uit Werkendam daarbij aanwezig.

Zij hebben de kunststof rompen geschonken en konden nu de afgebouwde bootjes zien varen. Comaro heeft het museum al vaker gesteund. Zo hebben zij

gratis de kunststof cuttertanden geleverd, waarmee in de Tuin geoefend kan worden en het materiaal waarmee de beugelbak is bekleed.

Als u deze Nieuwsbrief leest is het jaar voor de Tuin al weer om. Het is gebruikelijk om na de Herfstvakantie te sluiten en waar nodig onderdelen naar binnen te verplaatsen en het bassin leeg te laten lopen en schoon te maken. Dit jaar hebben we vouchers aan basisscholen gegeven voor een gratis bezoek aan de Tuin om zodoende meer bekendheid te krijgen. Vele leerlingen hebben een lesje meegepikt in de tuin. En allen hebben met veel enthousiasme gewerkt en gespeeld. Tijdens het Baggerfestival zijn er ook veel bezoekers in de Tuin geweest en kort daarna ook nog een heleboel. Over het jaar gemeten neemt het bezoek toe, per week wisselen de bezoekersaantallen nogal. Begeleiding van de kinderen is noodzakelijk en voor een grote groep moet je wel met zijn tweeën zijn. Nu de Tuin een paar jaar open is zie je ook waar de meeste belangstelling naar uit gaat. Het gravertje, met de bootjes varen, een dijkje bouwen in de golfgoot, op de simulator baggeren zijn favoriet. Ook een rondje in het Koetshuis met de werkende snijkopzuiger en de andere machines scoort goed. Goed om te weten en zo kunnen we gericht zoeken naar nog meer activiteiten. Als u nog een suggestie voor ons heeft dan horen we dat graag!

SCHENKINGEN

Fam. Boer, Oosterhout: Schilde-

rij Project Antifer door Jan Makkes 1974.

Walter Hoebee: twee originele aquarellen op karton van Paul Kerrebijn.

Jac. Groenenboom: foto op karton van Baggermolen.

André Olyslager, Veere:

De darda-point is een 'shaped charge' (= explosief) en werd gebruikt voor het opblazen van caprock (zie filmpjes op <https://www.youtube.com/user/MrRd500>). Ze werden met meerdere aantallen in een frame gemonteerd en met behulp van een takel en duikers op de zeebodem geplaatst. Door de darda-points op afstand tot explosie te brengen kon je de caprock gericht opblazen voordat het werd gebaggerd. Het opblazen van rots (caprock) met behulp van explosieven is eind jaren '70 door André Olyslager in Jubail gebruikt. Het opblazen van rots was het alternatief voor de Darda-techniek die gebaseerd was op het splijten van rots.

M. v.d. Wouden, Papendrecht: Model van een snijkop (cutter).

Dhr. Groenenboom: Folder (K 783) en foto's van fa. Smeulders Utrecht.

IHC De Klop: Scheepsplaat en fotoalbum, ref.lijst China schepen.

Dhr. Groenenboom: collectie boeken Zuiderzee- en Deltawerken.

Dhr. P. den Breejen: Collectie

van diverse foto's uit het baggerverleden.

Dhr. Van den Dool: fotoalbum met foto's van de modellen uit het museum.

G. de Bruin, Sliedrecht:

fossiel van een trilobiet (een geleedpotig dier, dat meer dan 250 miljoen jaar geleden leefde.)

BAGGERFESTIVAL 2017

Op vrijdag 30 juni begon het tweejaarlijkse Baggerfestival. Het Baggermuseum heeft de tuin en de deuren wijd open gezet en bezoekers konden gratis binnen een kijkje nemen. Daarvan hebben velen gebruik gemaakt: op vrijdagmiddag hebben 75 kinderen van de Sliedrechtse basisscholen de BaggerPraktijkTuin bezocht op de zaterdag hebben we ongeveer 1000 bezoekers geteld.

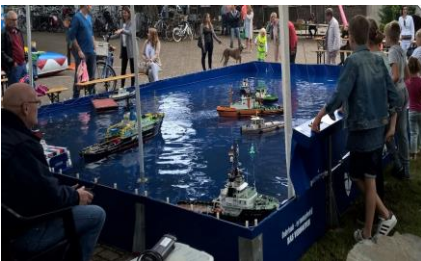
De tuin was zeer aantrekkelijk ingericht voor ouders met kinderen. Veel legosteentjes waarmee groot en klein flink hebben gebouwd. Een enorme grote stormbaan voor de kinderen.

Die mochten ook nog een bad-eendje uit de waterbak hengelen: iedereen won een mooi prijsje.

Snelle afstand bestuurde bootjes waarmee in de waterbak werd gevaren en dat zonder te botsen met de mooie bootjes van de modelbouwvereniging. De groteren konden ook nog wat knutselen. Er zijn sleutelhangers gemaakt van een stukje koperen pijp (met dank aan loodgieter SIMON) of een transparant buisje gevuld met water en zand, dekseltje vastlijmen en dan had je een mooi aandenken aan het Baggerfestival 2017 (met dank aan firma PODT ALPLAIN Kunststoffen).

Met dank aan reisbureau TUI zijn er twee prijswinnaars gelukkig gemaakt met een flinke korting op een reis. Ook in de BPT was het druk, soms te druk en veel kinderen zijn een week later teruggekomen.

Doordat de volleybalvelden dicht tegen ons terrein aan lagen en er ook nog een watersport evenement bij de baggermolen plaatsvond lag het museum goed in de looproute van de bezoekers. Nieuw dit jaar was de Delta Lloyd Optimist on Tour. Dit is een onderdeel van het Watersportverbond en bedoeld om jeugd te enthousiasmeren voor het zeilen. Het bestuur van het Baggerfestival had ze gecontracteerd en al op donderdagmiddag namen de eerste kinderen plaats in een Optimist-je voor zijn/haar eerste zeilles. Scholen waren benaderd en reageerden positief, waardoor de donderdag en vrijdag al snel waren volgeboekt. Op zaterdag mocht je weer vrij inschrijven (of voor een tweede keer gaan). In het water naast het ponton van baggermolen Friesland was een stuk afgezet met drijvers en daarbinnen werd gezeild en ook gepeddeld of gesupt. Mooi evenement van een professionele

organisatie.

De bemanning van de Friesland was hier heel blij mee, ze lagen al goed op de looproute maar er was nu nog meer volk en dus ook meer bezoek voor hun molen.

We kunnen terugkijken op een geslaagd Baggerfestival 2017. Over twee jaar hopen wij weer tal van activiteiten te organiseren. Maar dat gaat niet vanzelf en daarom een groot woord van dank aan alle vrijwilligers die een bijdrage hebben geleverd, sommigen al heel vroeg of nog heel laat op de dag: DANK!

HOOFDSUPPOOSTEN

Van Marja Bikker

Sinds het voorjaar van 2016 ben ik vrijwilliger van het Nationaal Baggermuseum in de functie van Hoofdsuppoost. Ik ben een echte Sliedrechtse. Heel mijn leven heb ik gewoond in Sliedrecht en mijn vader heeft bij Adriaan Volker gewerkt. Dit heeft toch een basis gelegd voor een levenslange interesse voor water, schepen, bagger en alles wat er mee te maken heeft. Als secretaresse heb ik gewerkt bij diverse bedrijven die met de scheepvaart te maken hadden. Nadat ik ben gestopt met werken en het achterstallige onderhoud aan huis en boot was weggewerkt, begon het toch weer te kriebelen. Vrijwilligerswerk bij het Nationaal Baggermuseum leek me wel wat. Ik ben blij dat ik die stap heb gemaakt. De omgeving is sfeervol en leuk. Met de collega Hoofdsuppoosten en Rondleiders kan ik goed door de bocht en het is te hopen dat zij dat met mij ook kunnen.

Ik merk wel, dat er steeds weer nieuwe dingen op je pad komen en dat ik iedere keer dat ik in het museum ben, nog nieuwe dingen bij te leren heb.

Je bent gastvrouw voor de bezoekers, vertelt ze het één en ander en maakt ze een beetje wegwijs, waarna ze dan zelf hun gang gaan of met één van de ervaringsdeskundigen/ rondleiders meegenomen worden door het

museum met de ervaringen en uitleg door de gids.

Ik ervaar de omgeving als prettig, de bezigheden zijn gevarieerd, de bezoekers (over het algemeen) erg gezellig, meestal bereid tot een praatje, wat dan weer een goede start is voor een gezellige middag.

De meeste mensen gaan zeer enthousiast en zeer verrast weg, omdat er veel meer te zien en te beleven valt dan dat ze van te voren hadden ingeschat.

WATERDRIEHOEK.

Het Nationaal Baggermuseum is al meerdere jaren deelnemer aan het overleg 'Erfgoedlijn Waterdriehoek'. De Provincie Zuid-Holland stelt jaarlijks een bedrag beschikbaar voor de bevordering van cultuur, recreatie en toerisme. Een aantal jaren geleden heeft het Nationaal Baggermuseum een aanzienlijke bijdrage mogen ontvangen voor het realiseren van de BaggerPraktijkTuin.

De overleggroep 'Waterdriehoek' omvat het gebied van de Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk (SWEK), de binnenstad van Dordrecht, Nationaal Park De Biesbosch en de maritieme sector, vertegenwoordigd door het Nationaal Baggermuseum. De overleggroep selecteert in de loop van een kalenderjaar een aantal projecten die beloond kunnen worden met een deelbijdrage. De deelnemers aan de overleggroep spreken een voorkeur uit voor een ingediend project. Uiteindelijk legt het college van gedeputeerden van de Provincie Zuid-Holland een keuze voor aan de Statenleden van de provincie die de keuze kunnen bekrachtigen. Samenwerking binnen de overleggroep is belangrijk voor het verbinden van elkaars belangen.

BEMANNINGSTERKTE

Gestopt: Erika Lunsche, film
Nieuw: Ton v.d. Linden, BPT